N°. 484.

DE GRONDWET.

1851.

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

DONDERDAG [illegible] DECEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:

Van één tot zes regels . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De Minister van Marine is gevallen. De Tweede Kamer heeft zijne begrooting, met 36 tegen 25 stemmen, verworpen.

Dat wij geen sympathie voor den heer Enslie, als staatsman, als lid van 't April-Kabinet, konden gevoelen, zal geen getoog behoeven. Uit dàt oogpunt beschouwd, zijn we niet geheel onverschillig voor de verwijdering van een man, die een beklagenswaardig voorbeeld van politieke inconsequentie gegeven heeft.

Maar de Minister van Marine is niet gevallen van wege zijne *politieke beginselen*. De stemming bewijst, dat de afkeuring gold *niet* den Minister van Marine, maar het stelsel, of liever de *stelselloosheid*, waardoor, ook in zake van de Marine, het April-Ministerie zich kenmerkte.

Wij vatten, naar aanleiding van de *stemming* (die aantoont, hoe eene anders slaafsche ministeriële meerderheid zich splitste, om zich *tegen* het Ministerie te keeren) het feit in zijne meest waardige, meest constitutionnele beteekenis op. Vooralsnog, althans, maken wij bezwaar, om, met het *Handelsblad*, te doen gelooven aan een toeleg, waardoor de val des Ministers van Marine door zijne eigene ambtgenooten zou zijn geprovoceerd. Wij nemen het feit, zonder eenige *arrière pensée*, op, en dan zien wij, dat eene beslissende meerderheid in de Kamer, zamengesteld uit fractiën van *alle* staatkundige partijen, hare afkeuring heeft geopenbaard over de wijze, waarop de Marine, in [illegible] ongunstigen toestand, onder *dit Ministerie* wordt beheerd.

Maar dan treft de veroordeelende uitspraak niet enkel den *Minister van Marine;* dan wordt er *het Ministerie* door getroffen.

De hoofdstukken der Staatsbegrooting staan niet geïsoleerd; wij hebben 't gehoord, hoe *elk* hoofdstuk, hoe *elk* cijfer daarvan in den Ministerraad wordt besproken, verdedigd, bestreden en goedgekeurd. De begrooting is, derhalve, vooral en zonder tegenspraak wat *de hoofdbeginselen* betreft, *de zaak van het Ministerie.* En wanneer nu dàt Ministerie verklaart, dat onze vloot is in verval en haren ondergang nadert, maar te gelijker tijd òf den Minister de middelen tot herstel onthoudt òf het met hem eens is, dat er geene middelen tot herstel voorshands behooren te worden aangevraagd, en de Kamer veroordeelt, door verwerping van het hoofdstuk, de gevolgde gedragslijn, *dan is daarmede ook het geheele Ministerie, niet enkel de Minister van Marine veroordeeld.*

Over het feit zelf, vellen wij op dit oogenblik nog geen oordeel. Of de begrooting, te regt of ten onregte, is verworpen, beoordeelen wij *thans* niet. Wij toonen slechts aan, dat de Kamer een *votum van afkeuring* heeft uitgebragt, *dat door elke waarlijk constitutionnele Regering als een vonnis, over het geheele Ministerie* uitgesproken, *zal worden aangemerkt.* Het geldt hier geen onderdeel van ministerieel bestuur: het geldt eene hoofdzaak, waarover de beslissing in den Ministerraad *moet* zijn gevallen. *Al* de Ministers zijn dan ook door het votum getroffen.

Dàt is onze meening; dàt is ons begrip van de constitutionnele, ministeriële verantwoordelijkheid en homogeneïteit. — Ware de begrooting van Marine verworpen, *omdat* men eene demonstratie tegen den *persoon des Ministers* verlangde, gold de verwerping een ondergeschikt punt van die begrooting: de val des Ministers liet, naar de constitutionnele begrippen, de overige Ministers intact. Maar de stemming wijst aan, dat de warmste vrienden van 't Ministerie, zelfs persoonlijke vrienden des Ministers, tot het uitspreken van 't vonnis medewerkten; de stemming bewijst, dat de *hoofdgedachte* — onze marine is in verval, maar wij geven geene middelen tot herstel — door de Kamer is veroordeeld. Die hoofdgedachte is niet de eigendom van den heer Enslie; *zij is de vrucht van het geheele Ministerie.*

Eerst dàn, wanneer zal blijken, dat het April-Ministerie zich door het uitgebragte votum ongedeerd waant en zich geregtigd acht, om alle solidariteit van het vonnis van zich af te schudden; dàn eerst zal het tijd worden, om te onderzoeken, in hoever de val van den Minister van Marine is toe te schrijven aan een toeleg van ambtgenooten; of de ministeriëlen wel *om de zaak* een bewijs van onafhankelijkheid gaven; of welligt ook de afstemming in verband staat met de bedoeling, om, niet zonder medewerking van de aanblijvende *Ministers*, door het drijven naar een onbeëdeneerd verhoogd cijfer voor Marine, elke poging tot verligting van 's Volks lasten te verijdelen?

Eerst dàn zullen wij onderzoeken, waarom de heer Hugenholtz, reeds bij de debatten, op het vreemde verschijnsel, dat de ministeriëlen zich onder de oppositie schaarden, heeft gewezen, en gemeend heeft, „dat „de *uitkomst* bewijzen zal, of de geruchten der bedoe„ling, waarmede dat geschiedt, *waar* zijn„.

Welligt, dat dàn, voor het oog der Natie, omstandigheden en feiten verschijnen, die een nieuwen maatstaf kunnen geven van de „vaderlandsche„ politiek van *dit* Ministerie, en van de drijfveêren, die de ministeriële partij soms bij het uitbrengen van hare stem in 's lands Vergaderzaal leiden.

Zal de Tweede Kamer gebruik maken van twee maten en van twee gewigten?

Zal zij de begrooting van oorlog *aannemen*, terwijl zij die van marine heeft *verworpen?*

Wij zullen zien; en ook uit *deze* uitkomst zal licht kunnen opgaan over de vraag: of de verwerping der begrooting van Marine om den wille van het *beginsel*, of om andere reden heeft plaats gegrepen?

Is de verwerping, van wege het *beginsel*, geschied, dan is de begrooting van oorlog, ontwijfelbaar, veel verwerpelijker nog dan die van Marine.

Waarom?

Marine werd verworpen, omdat men oordeelde, dat 's lands belang dringend vorderde het aanwenden van middelen tot herstel van onze vloot, *het openleggen van een stelsel*, tengevolge waarvan dat herstel, geëvenredigd aan onze krachten, zou worden ondernomen.

Bij *oorlog* dringt men evenzeer aan op eene vaste organisatie, *op een stelsel van verdediging*, in verband met onze nationale krachten. De eer en de veiligheid van het Land gebieden dat noodzakelijk; en zoo voor beiden eene goede vloot noodig is, niet minder is een goed georganiseerd *leger*, bovenal eene *goede schutterij*, hoofdvereischte. Maar ook de Minister van Oorlog blijft in gebreke, om maatregelen voor te bereiden tot invoering van eenig *vast stelsel.* Hij gaat evenwel veel verder, dan zijn ambtgenoot van Marine. De laatste vroeg althans geene gelden voor 't geen hij zeide *thans* niet te kunnen doen; de eerste vraagt, zonder eenig stelsel hoegenaamd, *een millioen guldens meer*. Een millioen guldens, zonder dat men weet, *waarom* die noodig zijn, in welk opzigt het leger daardoor *beter* zal worden, op welk *stelsel* dit hoogere cijfer gegrond is. Wat méér is: dat millioen wordt aangevraagd, om *na te laten* waartoe de Minister het ten vorigen jare *noodig* achtte; om te voorzien in behoeften, die de Minister erkent, dat *nu* niet meer bestaan.

„Verleden jaar werden f 1.045.270 *meer* gevraagd „om *de duurte der levensmiddelen;* thans vraagt de Mi„nister f 1,045,270 *meer* aan, omdat hij rekent op „*goedkoopere levensmiddelen.*„

„Ten vorigen jare vroeg de Minister f 1,045,270 „*meer*, omdat de troepen *noodwendig moesten kamperen;* „thans worden dezelfde f 1,045,270 *meer* gevraagd, „omdat de troepen NIET kamperen zullen!„

„Verleden jaar werden f 1,045,270 *meer* noodig ge„acht, omdat de miliciens het geheele jaar onder de „wapenen moesten blijven, wilden zij de dienst behoor„lijk leeren; *thans* worden diezelfde f 1,045,270 *meer* „gevraagd, omdat de miliciens slechts *zes maanden* „onder de wapenen zullen blijven!!„

Heeft de Kamer, derhalve, de begrooting van Marine *verworpen*, omdat zij verlangt een *stelsel*, waardoor onze vloot van lieverlede op goeden voet kan worden gebragt: zij mag de begrooting van Oorlog evenmin goedkeuren. Zij mag dan niet één millioen opofferen ten believe van een Minister, die alleen in het hoogere cijfer, niet in een *stelsel*, het heil van het land ziet. Zij mag de woorden van den heer Gevers van Endegeest niet in den wind slaan, die, te regt, de onafhankelijkheid van ons land in gevaar acht, zoolang niet, door eene goede regeling, militie en schutterij tot eene behoorlijke verdediging des Vaderlands zijn ingerigt.

Alleen met opoffering van veler overtuiging kan, na het gebeurde met Marine, de begrooting van Oorlog, *zoo als die is voorgedragen*, worden aangenomen. Wanneer zij wordt verworpen, de Kamer zal, op bovengemelde gronden, naar den wensch van *de Nederlander*, „de reden der weigering duidelijker dan ooit gemaakt „hebben„. Evenmin als voor Marine, mag de Kamer voor Oorlog verlangen *stelselloosheid* en opvoering van de uitgaven, *zonder eenig wezentlijk nut voor het Vaderland.*

De anti-revolutionnairen hebben tot de verwerping van het hoofdstuk „Marine„ medegewerkt; wij zullen zien, of zij hunne stem, bij Oorlog, ook wijzigen naar de meerdere of mindere geestverwantschap tot den Minister. In elk geval, wanneer zij vóór stemmen, zal de reden der *toestemming*, bij treffende gelijkheid van omstandigheden, „meer dan ooit duidelijk moeten wor„den gemaakt„.

Bij de discussiën over het uitstellen van de behandeling der voorstellen tot afschaffing van belastingen (waarop wij later terug komen, wanneer het *Bijblad* van de zitting van Maandag zal zijn verschenen) heeft de heer de Brauw aanleiding genomen, om, uit woorden van den heer Thorbecke, te doen opmerken, „dat het nu geene vraag meer is van *vermindering* van „lasten; maar dat het *nu* duidelijk blijkt, dat het eene „vraag geldt nopens verandering van *ons belastingstelsel.*„

De *Nieuwsbode* releveert deze opmerking en verkoopt daarover een schat van wijsheid, terwijl tegelijker tijd de snedigheid der opmerking van den Goudschen afgevaardigde wordt geroemd.

„Wij hebben dien uitslag *voorzien*„ — roept *de Nieuwsbode* in zijne hoogwijsheid uit — wij beschouwden *al* die pogingen *als in verband* staande *met een stelsel om de accijnsen af te schaffen* en eene belasting op de renten en inkomsten in te voeren. *Wij* meenen, *dat de voorstellers openhartig moeten zijn en ombewimpeld voor hun gevoelen moeten uitkomen.* De heer Thorbecke gewaagde van eene verandering van het belastingstelsel. De heer de Brauw heeft zich *te regt* (!!) *beijverd* (!!) die woorden op te nemen en aan te toonen, dat het hier eene zaak betreft van oneindig meer gewigt *dan men aanvankelijk zou hebben geoordeeld* (!)„

Wanneer *de Nieuwsbode* en de heer de Brauw „aanvankelijk„ in het voorstel *iets anders* gezien hebben, eene zaak van *minder* gewigt, dan het doel, om *het stelsel van de accijnsen af te schaffen*, dan is het de schuld niet van de voorstellers, maar òf van de kortzigtigheid van den *Nieuwsbode* en den heer de Brauw, òf van de omstandigheid, dat beiden oordeelen over een voorstel, waarvan zij zelfs de Memorie van Toelichting niet hebben gelezen.

Noch *de Nieuwsbode*, noch de heer de Brauw hadden noodig te *gissen* naar het doel der voorstellers; zij hadden evenmin noodig te wenschen, „dat de voorstellers openhartig zouden zijn„; want het einddoel, „*afschaffing van het stelsel van accijnsen*„, is door hen met zoovele woorden geopenbaard:

Na het *gemaal* komen de accijnsen op *geslagt* en op *brandstoffen* het eerst in aanmerking, wanneer er sprake is van afschaffing. De ondergeteekenden meenden thans hunne keuze op laatstgemelde middelen te moeten vestigen. Niet omdat zij het behoud van den accijns op het geslagt wenschelijk, of zijne afschaffing onnoodig achten: integendeel. Maar het is thans ge-

bleken, dat men veilig verder kan gaan dan in 1853: en zij, *die het inzonderheid om het beginsel van accijnsheffing op de eerste levensbehoeften te doen is*, zullen gaarne iedere gelegenheid aangrijpen, die zich voordoet om zoover te gaan *op den goeden weg als* de toestand der geldmiddelen gedoogt. Velen vinden ook bedenking om den accijns op het geslagt het eerst af te schaffen; de ondergeteekenden althans willen gaarne het bewijs leveren, dat zij, voor zoo ver zij in het vorig jaar medewerkten tot het doen van een ander voorstel, gaarne iets van hunne individuele meening opofferen *om door eendragtig zamenwerken des te eer het gemeenschappelijk groote doel te kunnen bereiken.*

Had enkel *de Nieuwsbode* de snedige opmerking gemaakt: wij zouden gezwegen hebben; want het is bekend, dat dit blad gewoonlijk uit de Kamer-verslagen zijne artikelen distilleert en de beschouwingen van *anderen* als de *zijne* verkoopt; maar wij wenschten te constateren, dat de heer DE BRAUW op 11 December de «uitvinding» doet van eene opmerking, die, reeds den 7den November, door het geheele land bekend was gemaakt.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Nog is de tekst van het alliantie-tractaat niet bekend, en het is ook niet waarschijnlijk dat de *Moniteur* dat stuk heden bevat. Wij meenen dat het thans raadzaam is geene dagteekening meer te bepalen, nu zoo dikwerf gebleken is hoezeer men te dien opzigte mistasten kan.

Het feit, dat heden de prioriteit verdient is de opening van het Engelsche parlement. De redevoering bij die gelegenheid door de Koningin uitgesproken is van den volgenden inhoud:

Mylords en mijne heeren!

«Ik heb u op dit ongewone tijdstip van het jaar bijeengeroepen, ten einde door uwe hulp in staat te worden gesteld tot het nemen van zoodanige maatregelen, welke noodig mogten worden bevonden ten einde Mij in staat te stellen den grooten oorlog, waarin wij gewikkeld zijn, met de uiterste kracht door te zetten. Deze hulp zal Mij, ik houde Mij er van overtuigd door u gereedelijk worden verleend, daar ik geenszins twijfelen kan of gij zult met Mij de overtuiging deelen der noodzakelijkheid om niets onaangewend te laten om Mijne krijgsmagt, thans in de Krim te velde getrokken, te vermeerderen.

«De pogingen, die Mijne troepen reeds hebben volbragt en de overwinningen, door hen behaald, vinden haar weêrga niet in de meest roemvolle bladzijden onzer geschiedenis; en hebben Mijn gemoed met de grootste bewondering en de innigste erkentelijkheid vervuld.

«De hartelijke en krachtdadige medewerking der dappere troepen van Mijn bondgenoot, den Keizer der Franschen, en de gemeenschappelijk behaalde roem moeten onvermijdelijk den broederband nauwer toehalen, welke, gelukkig, tusschen de twee natiën is gelegd.

«Met zelfvoldoening deel Ik u mede, dat Ik gezamenlijk met den Keizer der Franschen een tractaat van bondgenootschap heb geteekend met den Keizer van Oostenrijk, waarvan Ik gewigtige voordeelen verwacht voor de gemeenschappelijke zaak, die wij voorstaan.

«Ook heb Ik een verdrag gesloten met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, waarbij onderwerpen, die tot langdurige en moeijelijke onderhandelingen hadden aanleiding gegeven, op eene alleszins billijke wijze zijn geregeld en de bestaande moeijelijkheid zijn uit den weg geruimd.

«Beide deze tractaten zullen U voorgelegd worden.

«Hoezeer de voortzetting van den krijg natuurlijk als de hoofdzaak, het meest Uwe aandacht zal bezig houden, koester Ik het vertrouwen, dat andere punten van groot gewigt en van belang voor 's lands algemeen welzijn niet zullen worden uit het oog verloren.

«Ik verheug Mij u te kunnen mededeelen, dat de algemeene voorspoed Mijner onderdanen ongestoord blijft.

«De staat van 's rijks inkomsten geeft stof tot volkomene tevredenheid, en Ik vertrouw, dat gij door uwe wijsheid en voorzigtig beleid, den vooruitgang van landbouw, handel en nijverheid zult bevorderen.

«Mijne Heeren van het Huis der Gemeenten!

«Bij de begrootingen, die U zullen worden aangeboden, zult Gij, hoop Ik, ontwaren, dat groote sommen noodig zijn geweest, om te voorzien in al de eischen der openbare dienst.

«Mylords en Mijne Heeren! Met vol vertrouwen maak Ik staat op Uwe vaderlandsliefde en op de openbare meening. Ik ben verzekerd, dat Gij bij den tegenwoordigen oorlog, waarin Wij betrokken zijn, het voorbeeld aan de wereld zult geven van eene natie, één in handelen en één in denken.

«Zoo doende zullen wij den eerbied van andere natiën verdienen, en mogen Wij hopen, dat Wij door Gods zegen den oorlog tot een spoedig en gewenscht einde zullen brengen.»

Zietdaar weinige woorden, die veel zeggen. Het is allerwaarschijnlijkst, dat het alliantie-tractaat ook in Engeland en zelfs in het parlement nog niet bekend was; maar de redevoering der vorstin doet veel, ja zeer veel licht over dat stuk opgaan. Daaruit blijkt toch, dat Oostenrijk zich bepaald aan de zijde van de Westersche mogendheden heeft geschaard. Men moge dit nu aan vrees toeschrijven of wijzen op de voorwaarden aan die ondersteuning verbonden: het feit der toetreding is niet meer te loochenen en dat is gewis belangrijk te noemen. Men [illegible] dat zij, die in hunne verbeelding reeds de vlag [illegible] zagen, zich zeer misrekend hebben. Wij hebben [illegible] medeslepen door die schoone illusien, welke, had men ze een oogenblik gevormd, wel in rook moesten verdwijnen wanneer men lette op den hevigen toon in de laatste dagen door de Engelsche dagbladpers aangeslagen.

Ja, maar Rusland wil immers de vier waarborgen aannemen? O zeker, maar *hoe* aannemen, welken zin wil het aan de bewoordingen geven? Alles komt op de uitlegging aan die Rusland daaraan geeft; want diplomatische woorden zijn meestal rekbaar. En denkt men elkander al zeer goed begrepen te hebben, dan blijkt het wanneer de tijd der toepassing daar is, dat zulks geenszins het geval was. Vooral is dit te verwachten ten aanzien van het protectoraat. Ieder, die eenig doorzigt heeft en ook bekend is met het persoonlijk karakter des Czaars, kan begrijpen, dat dit punt door hem nooit zou worden opgegeven of ten uitvoer gebragt in den zin zoo als de Westersche mogendheden dit verlangen.

De heer Jaucourt, die te Parijs den tekst van de overeenkomst had overgebragt is Zondag jl. weder naar Weenen vertrokken, de ratificatie der Fransche regering met zich voerende, moetende de wisseling te Weenen plaats hebben. Dienzelfden dag zijn er uit Weenen instructien naar Berlijn gezonden, waarbij de vertegenwoordiger van Oostenrijk, in die hoofdstad, de graaf Esterhazy, officieel wordt uitgenoodigd, de toetreding der Pruissische regering te verzoeken Instructiën in denzelfden geest zijn uit Parijs en Londen aan de vertegenwoordigers van Frankrijk en Engeland te Berlijn gezonden.

Men rekent zeer op de adhaesie van Pruissen. Sommige meenen zelfs, dat zij spoedig genoeg zal gegeven worden om gelijktijdig met den tekst van het tractaat, na de wisseling der ratificatien te kunnen worden bekend gemaakt.

De berigten uit Konstantinopel loopen tot den 30sten. Zij bepalen zich bij de bevestiging maar, met verschillende lezing, van het gevecht dat den 23 heeft plaats gehad tusschen de Engelsche scherpschutters en een Russisch detachement. Het blijkt, dat die gebeurtenis van weinig beteekenis was, doch het schijnt niettemin dat de Engelschen zich meester gemaakt hebben van eene kleine door de Russen bezette positie en daar onderscheidene kanonnen genomen hebben. Dit is ongetwijfeld een klein, doch roemvol wapenfeit; maar zonder eenige ernstige uitkomst!

Maar diezelfde berigten wijden eenparig uit over een aanstaanden aanval van den kant der geallieerden. Men bepaalde reeds vooraf twee dagteekeningen daartoe en wel den 2den (dit was reeds gezegd) of den 10 dezer maand. Indien de aanval op den 2den had plaats gehad, dan voorzeker zouden wij daaromtrent wel tijdingen ontvangen hebben. Maar den 10den? Dat kunnen wij nog niet weten. Te Parijs was dezer dagen een los gerucht in omloop aangaande eene roemvolle overwinning, die door de geallieerden zou zijn behaald, echter zonder aanwijzing eener dagteekening. Wij gelooven echter, dat men aan dergelijke onbepaalde geruchten geen geloof moet hechten. Indien het feit waar was dan zou het hebben moeten geschieden na den 2en, doch vóór den 10en. Het is raadzaam verdere bevestiging te deze af te wachten. Eene depêche van prins Menchikoff van den 4en deelt mede, dat er niets belangrijks was voorgevallen voor de muren van Sebastopol. Hij spreekt van enkele uitvallen, doch erkent zelf, dat die tot geen gunstig gevolg hebben geleid.

Afgescheiden van den oorlog was het punt, waarop te Konstantinopel de algemeene aandacht het meest gevestigd was de ongenade van den Minister van Financien Moussa Suffeti-Pacha, welke die van den groot vizier Mehemet-Pacha spoedig gevolgd is. Het verdient opmerking, dat het ontslag van dezen laatste waarlijk eene ongenade was, want hij is niet, gelijk men verwachtte, benoemd tot president van den raad van den Tansimat; die functie van Ali-Pacha, die benoemd is tot minister van buitenlandsche zaken in de plaats van Reschid-Pacha, bevorderd tot groot-vizier, is opgedragen aan Kramil-Pacha, minister van koophandel.

Er zijn vele lezingen omtrent de ongenade van Suffeti-Pacha. Sommige spreken van nalatigheid in zijne administratie, anderen van nog gewigtiger oorzaken en willen zelfs, dat zulks in betrekking zou staan tot de beruchte zaak van den bankier Djezaërli. Hoe het ook zij: de ongenade van Suffetie, wien groote finantiële bekwaamheden niet kunnen ontzegd worden, heeft ter beurze van Konstantinopel veel indruk gemaakt en zelfs op de fondsen invloed gehad.

De zitting der Spaansche Cortes heeft zich den 6 December door een merkwaardig incident gekenmerkt: de minister van Marine, de heer Allendi Salazar, heeft in de vergadering van dien dag zijn ontslag genomen, doch verklaard, dat geen staatkundig verschil hem van zijne ambtgenooten scheidde, en dat hij zijne volledige goedkeuring bleef schenken aan de zoowel door O'Donnell als door Espartero gevolgde gedragslijn. De heer Allendi Salazar heeft, onder anderen, geprotesteerd tegen het gerucht, als zoude hij zich oneerbiedig jegens de Koningin gedragen hebben, toen hij te Madrid kwam, om de voorwaarden mede te deelen, waaronder Espartero het bewind wilde aanvaarden. De generaal San Miguel, die bij dat onderhoud tegenwoordig was, heeft die verklaring ondersteund en bevestigd.

Er was een oogenblik, waarop de aftreding van den heer Salazar eene groote staatkundige beteekenis had kunnen hebben; maar de belangrijkheid daarvan is gaande weg verminderd. Nogtans is het vinden van een geschikten opvolger zeer moeijelijk.

In diezelfde zitting van den 6den werd een aanvang gemaakt met de reeds lang aangekondigde verklaringen der leden van de Cortes, die deel uitgemaakt hadden van het ministerie van het hoofd waarvan de graaf Rivas stond en slechts twee dagen de teugels van het bewind in handen had en wel gedurende den 17 en 18 Julij tijdens de bloedige worstelingen op de straten van Madrid.

Deze discussie, waarin de vergadering weinig belang scheen te stellen, heeft den eersten dag tot geene uitkomst geleid en zou den volgenden dag worden voortgezet. Het is nogtans waarschijnlijk dat zij ook toen even weinig belangstelling heeft opgewekt en dat de kamer heeft besloten om over te gaan tot de orde van den dag, ten einde, alzoo een sluijer te werpen over die betreurenswaardige dagen.

Eene depêche gister door het dagblad «*L'Univers*» medegedeeld meldt, dat het enkel den 10den was, dat het leerstuk der heilige ontvangenis te Rome officieel verkondigd is. Brieven uit die stad spreken van de aftreding van den kardinaal Antonelli, die, hetzij vrijwillig of uithoofde van ongenade, het beheer der staatszaken zou vaarwel zeggen. Bij gebrek aan nadere bijzonderheden deswege bepalen wij ons bij deze enkele korte mededeeling.

Er is sprake van het herstel der diplomatische betrekkingen tusschen Oostenrijk en Sardinie, welke sedert eenigen tijd waren afgebroken. Maar door onderscheidene malen reeds gesproken is van een alliantie-tractaat tusschen Sardinie en de Westersche mogendheden, (later weder tegengesproken), zoo deelen wij dit «*men zegt*» niet dan onder voorbehoud mede.

De *Azia* heeft te Liverpool de mail van New-York van 29 November aangebragt.

Volgens de *Herald* was de toon der boodschap van den President kalm en gematigd.

Eenige dagbladen doen eene demonstratie ter zee tegen Nederlandsch Indie voorzien.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG, 13 DEC.

DISCUSSIEN OVER HOOFDSTUK IX B.

(*Departement van Finantiën.*)

De artt. 6, 7 en 8 worden zonder discussie aangenomen, alsmede artt. 9 en 10.

Bij art. 11 (tractementen van den agent enz. van het Ministerie van Financiën te Amsterdam) dringt de heer DE POORTER aan op de opheffing van dit agentschap, in verband met den wensch, daartoe sinds jaren van de zijde der Kamer geuit. — De heer VAN GOLTSTEIN is ook van meening, dat, ten aanzien van het agentschap te Amsterdam, vereenvoudiging en bezuiniging kan plaats hebben. Spr. heeft zich niet kunnen overtuigen van hetgeen de Regering heeft gezegd tot betoog van de noodzakelijkheid, om het agentschap op den duur te behouden. — De heer VAN HOËVELL zegt, dat men sedert jaren op de opruiming van dit agentschap heeft aangedrongen; de bedoeling van den vorigen Min. van Financiën was ook, het op te heffen, hetgeen ook kon, omdat dit agentschap, nu de goede oude tijd der leeningen voorbij was, bewijst geene werkzaamheden te hebben. Dat blijkt daaruit, dat de agent tegelijkertijd waarneemt de betrekking van Burgemeester van Amsterdam. Spr. vereenigt zich dus met den wensch van de beide vorige Spr. tot opruiming dier instelling.

De MIN. VAN FIN. zegt, dat, ondanks den veeljarigen wensch tot opheffing, de Regering het beter heeft geacht, het agentschap te behouden. Nog zoo vreemd in 't Ministerie, deinst vooral hij Min. terug, om zoodanige instelling reeds nu op te heffen; intusschen is het des Ministers bepaald voornemen, om deze zaak nader te onderzoeken, schoon hij de Kamer moet waarschuwen, om zich te wachten voor de groote gevolgen van bezuiniging, door eene eventuele opheffing te verkrijgen. Wat betreft de gelijktijdige betrekking van burgemeester met die van agent, merkt de Min. op, dat dit slechts eene provisoire regeling is.

De heer VAN BOSSE heeft met genoegen vernomen, dat de Min. deze zaak tot een nader onderwerp zijner overwegingen zal maken. Hij hoopt, dat die tot eene goede uitkomst zullen leiden; want, in den gegeven stand van zaken, was een afzonderlijk agentschap, z. i., overbodig, alhoewel men dan toch altijd te Amsterdam een ambtenaar, als agent van de schatkist, zal moeten behouden. Op de som, thans uitgetrokken voor 't agentschap, zou derhalve in elk geval bezuinigd kunnen worden, den post *thans* af te stemmen, zou, naar Spr. inzien, niet goed zijn; omdat de Min. toch nooit vóór 1 Jan. eene nieuwe inrigting aan deze zaak zou kunnen [illegible]

Na eene nadere opheldering des Ministers van financiën, verklaart de heer van Goltstein zich thans met de uitgetrokken som te kunnen vereenigen, omdat de Minister verklaard de zaak te zullen voorbereiden. De heeren VAN BOSSE en DE POORTER geven nog nadere inlichtingen en de laatste meent, dat den Minister nu *mogelijk* schijnt wat in de Mem. van Beantwoording als *onmogelijk* wordt voorgesteld. De heer VAN HOËVELL blijft bij zijn gevoelen persisteren, en acht het nuttig om den post te verwerpen, ook om den Min. te steunen in zijn voornemen tot opheffing. Spr. beroept zich op een antecedent, namelijk, dat de Kamer ook vroeger heeft verworpen een post uitgetrokken voor scheepsregters en dat de zaak toch goed geregeld is geworden.

Art. 11 wordt daarna met 43 tegen 22 stemmen AANGENOMEN.

TEGEN de heeren: v. Eck, de Poorter, Hugenholtz, Zijlker, v. Hoëvell, Jespers, Ten Cate, Anemaet, Westerhoff, Huguenin, Thorbecke, de Lom, Dullert, v. Wintershoven, Hengst, Bots, Hoijnck, Strens, v. d. Veen, Storm, Sloet en Reinders.

De artikelen 12 tot en met 15 worden aangenomen.

Bij art. 16 merkt de heer DE POORTER op, dat hij niet

begrepen kan, hoe nu nog ƒ 9000 zouden moeten kosten de invordering der onvervreemdbare rente van België; hij wenscht des min. aandacht daarop te vestigen. — De Minister zegt, dat de kosten afhangen van den stand van den wissel tusschen België en hier.

Art. 16 wordt daarna *aangenomen*, zoo mede de artt. 17 tot en met 22.

Bij art. 23 (tractementen enz. voor de kosten van de administratie der directe belastingen enz.), stelt de heer HUGUENIN een amendement voor, strekkende om ƒ 24,400 af te trekken van de voorgedragen ƒ 2.383,000, ten einde alzoo weg te laten de tractementen voor *rijks-advocaten*. De heer HUGUENIN herinnert, dat die zaak reeds meermalen ter sprake is gekomen, en dat, derhalve, zijn amendement geene wijdloopige toelichting behoeft. Hij blijft nog altijd gelooven, dat de werkzaamheden der *rijks advocaten* gevoegelijk kunnen worden waargenomen door het openbaar Ministerie.

De heer VAN BOSSE wenscht alleen de Vergadering te herinneren, dat het inderdaad niet mogelijk is om nu reeds de rijks advocaten af te schaffen, zoolang de wetten bestaan, die deze ambtenaren voorschrijven. Spr. vraagt echter of de Min. voornemens is, om weder voor te dragen de vroeger ingediende wijziging der wet van 26 Aug. 1822, als wanneer die quaestie grondig zou kunnen worden behandeld.

De heer VAN NISPEN drukt ook op den wensch, om de wijziging van de wet van 1822 aan te bieden; maar van een anderen aard als de vroegere.

De MINISTER VAN FINANTIËN dankt den heer VAN BOSSE voor zijne verdediging van de rijksadvocatie in verband met de bestaande wet van 1822. Wat zijne vraag betreft: hij kan er op dat oogenblik geen bepaald antwoord op geven, omdat de wijziging der wet van 1822 eene zaak van grooten omvang is.

De heer LUIJBEN is mede overtuigd, dat de rijksadvocaten behooren te worden afgeschaft; hij zal dus 't amend. aannemen.

De heer DIRKS pleit voor het behoud van de rijksadvocaten.

De heer V. ZUIJLEN verwondert zich niet over het uitstel des Min. van finantien op de vraag, of de minister voornemens is de wet van 1822 te herzien; maar 't is een ander punt om zich eenigermate te expliceren, of de rijksadvocaten al dan niet gemist kunnen worden bij eene eventuele herziening van de wet van 1822. Omtrent dit punt wenschte Spr. gaarne de explicatie des Ministers te vernemen.

De heer VAN RAPPARD acht het vraagstuk van hoogst moeijelijken aard, omdat het ook geldt de vraag, of door de opheffing der rijksadvocaten niet een waarborg aan de ingezetenen wordt ontnomen. Wat het amendement betreft: Spr. meent, dat, werd het aangenomen, met 1 Januarij de rijksadvocaten zullen ophouden te bestaan, de wet van 1822 dan moeten worden herzien, en tevens zal moeten geschieden eene herziening van het wetboek van strafvordering.

De heer VAN HOËVELL gelooft niet, dat er over de zaak iets nieuws meer gezegd kan worden; nu is hij het eens met den vorigen Spr. dat het moeijelijk is, om binnen 14 dagen deze zaak te regelen; hij kan evenwel niet stemmen vóór het amendement anders dan om den Min. te verleenen den tijd van een half jaar; hij stelt derhalve voor om de som, uitgetrokken voor de rijksadvocaten, te stellen *op de helft*. De Min. heeft dan een half jaar tijd, om de zaak te onderzoeken.

De heer VAN AKERLAKEN heeft altijd voorgestaan het behoud van de rijksadvocaten, en doet het nog. Spr. herinnert, dat voor twee jaren dezelfde amend. werden voorgesteld en dat zij ingetrokken werden, omdat de toenmalige Minister van Finantiën verzekerde de zaak te zullen onderzoeken bij de toen aanhangige wijziging der wet van 1822. Als de Minister nu tevens de wijziging der wet van 1822 toezegde, dan zou men in gelijken toestand verkeeren als vóór twee jaren.

De heer V. NISPEN V. SEVENAER leest eene rede voor, door den toenmaligen Min. van Finantiën (VAN BOSSE) gehouden, waaruit blijkt, dat die Minister wel degelijk beloofd heeft de advocatie te zullen opheffen: en hij wijst aan, dat *deze* Minister volstrekt geene belofte aflegt. De toestand van zaken is gelijk, en Spr. gelooft dat deze quaestie nooit tot eene beslissing zal komen, wanneer de Kamer niet door den een of anderen maatregel de regering daartoe als het ware dwong.

De heer STRENS geeft inlichtingen, om aan te toonen, dat, in strijd met het gevoelen van den heer DIRKS, wel degelijk de aanneming van het tractement eene besparing van ƒ 24,400 zou ten gevolge hebben. Ten aanzien van de amendementen verklaart zich Spr. voor dat van den heer v. Hoëvell.

De heer ROCHUSSEN acht het amend. van den heer van Hoëvell gevaarlijk, juist omdat het een maatregel is van het *juste milieu*. Spr. meent dat daardoor zou beslist worden, dat de rijksadvocaten zouden ophouden te bestaan met ulto. Junij ek., en dan was de zaak gebragt tot haar geheel.

De heer VAN BOSSE betoogt, dat de heer Strens niet juist heeft voorgesteld den werkkring der rijksadvocaten; want zij nemen niet enkel de procedures waar in belastingzaken, maar ook in zaken van registratie en domeinen. Spr. meent stellig overtuigd te zijn, dat men door afschaffing van de rijksadvocaten tot geenerlei bezuiniging zal geraken.

De heer VAN ZUIJLEN zal stemmen voor het amend. van den heer v. Hoevell, enkel om de quaestie *niet* te beslissen; maar om tot een gezet onderzoek binnen den tijd van een half jaar te leiden. Daardoor wordt de instelling der rijksadvocatie niet geprejudicieerd.

De heer HUGUENIN verklaart thans zijn amendement in te trekken.

De heer LUIJBEN zal nu stemmen tegen het amendement van den heer v. HOËVELL, omdat hij van geene halve maatregelen houdt.

De heer VAN HOËVELL verdedigt op nieuw zijn amendement, en wijst aan, dat het enkel de strekking heeft, om de quaestie der rijksadvocaten te doen uitmaken vóór ult°. Junij.

De heer MACKAY kan zich niet vereenigen met het denkbeeld, om op die wijze een Minister tot een onderzoek te dwingen, als geschieden zou door de aanneming van het amendement.

De heeren ROCHUSSEN beweert, dat er eene omslagtige herziening van de wet van 1822 eerst moet voorafgaan; de heer THORBECKE toont aan, dat de geheele herziening zich enkel bepaalt tot één enkel artikel; de heer VAN LIJNDEN betoogt dat die wijziging niet zoo eenvoudig is; want ook bepalingen van het wetboek van strafvordering en burgerlijke regtsvordering moeten worden gewijzigd. — De heer VAN RAPPARD bestrijdt het amendement en betoogt het nut der rijksadvocatie.

De MIN. VAN FINANTIEN ziet in 't amendement volstrekt geen blijk van wantrouwen; maar een middel om de zaak te doen beslissen vóór 30 Junij. De Minister *kan* niet beloven, dat dit vóór dien tijd geschieden zal.

Het amendement van den heer VAN HOËVELL wordt alsnu met 39 tegen 27 stemmen VERWORPEN.

Vóór de heeren: Anemaet, Westerhoff, Dommer, Huguenin, Thorbecke, de Lom, Dullert, Storm van 's Gravesande, v. Wintershoven, v. Zuijlen, Hengst, v. Nispen, Bots, Hoijnck, Strens, v. d. Veen, Meijlink, Storm, Sloet, Reinders, de Poorter, Hugenholtz, Zijlker, v. Hoëvell, Jespers en ten Cate.

Art. 23 wordt *aangenomen*, zoomede de artt. 24 tot en met 39.

De VIIIste afdeeling lokt geene algemeene discussiën uit. De artt. 40 tot en met 45 worden aangenomen. Bij art. 46 (Staatsloterij) wenscht de heer DE POORTER, dat de Min. zich vereenige met de klagten over de loterij en poge te komen tot afschaffing van die instelling. De heer MACKAY dringt mede aan op de afschaffing, ofschoon hij bij de wet op de middelen daarop zal terugkomen. De heer ELOUT ondersteunt dien wensch en geeft wenken omtrent de wijze, waarop de afschaffing der loterij zou kunnen geschieden.

De MINISTER VAN FINANTIEN meent, dat de discussie meer te huis behoort bij de wet op de middelen, hij zal dus het antwoord op de gedane vragen zich reserveren tot bij die gelegenheid. De Min. wil evenwel reeds nu zeggen, dat de klagten tegen misbruiken, gepleegd door de loterij, dagelijks minder worden.

De artt. 46 tot en met 48 worden aangenomen.

Bij de IXde afdeeling (brievenposterijen) vestigt de heer STORM VAN 'S GRAVESANDE de aandacht op den bestaanden vrijdom voor postdirecteuren voor vervoer van couranten, boekwerken, enz., waardoor ruim ƒ 30,000 aan de schatkist jaarlijks zoude worden benadeeld. Nu er eene herziening van de postwet in het verschiet is, meent Spr. deze zaak aan de aandacht des Ministers te moeten aanbevelen. — De heer VAN LIJNDEN drukt den wensch uit, dat de dienst op de postkantoren des zondags op die wijze gestaakt worde (bijv. door mindere uitgifte van brieven), dat de ambtenaren den dag des Heeren konden vieren. — De MIN. VAN FIN. meent, dat de belangen des boekhandels door de werkzaamheden der postdirecteuren niet benadeeld worden. Wat de bezorging van dagbladen betreft, de Min. gelooft dat het publiek minder goed gediend zoude zijn, wanneer de postdirecteuren die bezorging niet meer mogten op zich nemen. Overigens deze quaestie zou grondiger kunnen behandeld worden bij de verpligte herziening van de postwet in het volgende jaar. Wat den wensch betreft van den heer VAN LIJNDEN: de Min. zal gaarne onderzoeken, in hoever aan dien wensch kan gevolg gegeven worden; want ook de Min. is het met den Spr. eens, dat de regering moet zorg dragen, dat de ambtenaren in de gelegenheid zijn, des zondags naar de kerk te gaan.

De artt. 49 tot en met 53 worden *aangenomen*.

Bij art. 54 (onderstandsgelden aan postmeesters der paardenposterij) verklaart de heer V. BOSSE, dat hij zich tegen dat art. kant, omdat die postmeesters volstrekt geen regt hebben op pensioen en 't geen men nu vraagt slechts is eene *gratificatie* niets anders is dan een onderstand. 's Lands penningen dienen echter niet, om onderstand te verleenen; zijn er enkele postmeesters, die den onderstand dringend noodig hadden, dan was het XIIde hoofdstuk daar, om daarin te voorzien.

De heer V. AKERLAKEN zegt, dat het denkbeeld van den vorigen Spr. volkomen het zijne is, en adstrueert dat denkbeeld nog nader.

De heer V. ZUIJLEN bestrijdt het gevoelen van de beide laatste sprekers. Hij heeft geen bezwaar tegen de zaak zelve; want de voordragt strekt om eenigermate te lenigen den slag, die aan velen door de plotselinge opheffing van de paardenposterij is toegebragt. Minder gelukkig gekozen acht Spr. intusschen het woord *onderstand gelden*, ofschoon hij erkent, dat het juist uitdrukt, dat de gift slechts voor eens geschiedt.

De heer V. NISPEN is van hetzelfde gevoelen als de vorige Spr. en hij zal dus stemmen vóór art. 54.

De heer V. BOSSE is tegen art. 54, van wege de *gevolgen*. Neemt men 't artikel aan: elke opheffing van rijks instellingen zou ten gevolge hebben het verleenen van onderstand aan allen, die aan de zaak vroeger iets verdiend hadden.

De MIN. V. FIN. zegt, dat het hier geldt meer eene quaestie van billijkheid dan van regt; dat de beschouwing van den heer v. Zuijlen juist is en de Min. er zich mede vereenigt.

De heer HUGENHOLTZ wil gaarne medewerken tot het verleenen van hulp aan behoeftigen; maar niet op de wijze als thans voorgedragen is; want niets waarborgt, dat die post niet voortdurend blijve bestaan. Spr. meent, dat een afzonderlijk ontwerp van wet noodig is om die zaak te regelen, en hij moet zich dus blijven verklaren *tegen* het artikel.

Art. 54 wordt met 34 tegen 33 stemmen AANGENOMEN.

TEGEN de heeren: van Bosse, Wintgens, v. Amerongen, van Deinse, Slicher, v. Eck, Hugenholtz, Zijlker, v. Hoëvell, Jespers, v. de Poel, Ten Cate, Anemaet, Beens, Westerhoff, Huguenin, Thorbecke, Donker, Dullert, v. Wintershoven, Hengst, van Foreest, Bots, Hoynck, Meeussen, van der Veen, Meijlink, Storm, Sloet, Reinders, van Akerlaken, van Goltstein en Dirks.

Art. 54 wordt aangenomen, zoo mede het art. 55.

De artt. 56 tot en met 64 worden zonder discussie *aangenomen*, zoo mede het geheele *eerste artikel* der wet.

Het *derde* artikel schrijft voor eene uitzondering op den algemeenen regel tot overschrijving, voor het postwezen, ook ten behoeve van de onderstandsgelden voor postmeesters. De heer VAN BOSSE achtte dit een zeer schadelijken terugtred tot het noodlottige stelsel van af- en overschrijving. Hij stelt, derhalve, voor, om art. 54 te ligten uit art. 3.

De MIN. V. FINANTIEN neemt dit amendement over, zoodat de wet dien overeenkomstig wordt gewijzigd.

Daarna wordt het geheele wets-ontwerp AANGENOMEN met 66 tegen *eene* stem.

TEGEN de heer STRENS.

DISCUSSIEN OVER HET Xde HOOFDSTUK.

(*Oorlog.*)

De MINISTER vraagt onmiddellijk het woord, om al dadelijk de bezwaren uit den weg te ruimen, die geopperd zijn tegen de begrooting en tegen den Minister. Hij begint met den heer DULLERT, die gesproken had van eene fransche brochure in 1846 geschreven door den Minister. De Min. neemt geen woord terug van 't geen in die brochure staat gedrukt; hij is nog van gevoelen, dat men vestingen moet hebben, maar verdedigd naar de regels van de strategie. Er is intusschen, ten aanzien van de vestingen, sedert 1846 veel voorgevallen en dat is hetgeen de Min. thans uiteenzet. De slotsom daarvan is, dat het comité van defensie bepaald heeft welke vestingen bewaard, welke verlaten zouden worden; en dus hij als Min. had met die zaak niets te maken. De Min. was overigens bereid, om in comité-generaal alle vragen omtrent het defensiewezen te beantwoorden; hij provoceert geen comité; want hij verklaart reeds nu geenerlei mededeeling te doen te hebben.

Vervolgens bestrijdt de Min. het betoog van den heer DULLERT, dat hij Min. vroeger ƒ 10,400,000 zou voldoende geacht hebben voor een goed leger. De Min. bestrijdt dat met het betoog, dat hij *niet* bedoeld had volgende jaren, enkel het jaar 1852.

Nu komt de heer VAN BOSSE aan de beurt. Deze had gemeend, dat zelfs twaalf millioenen niet voldoende zouden zijn, maar dat er nog meer zou gevorderd worden. De Min. meent, dat de heer van Bosse in dwaling verkeert; en dit licht hij toe door een voorbeeld. Er is vóór 1855 aangevraagd ƒ 11,445,270, waarvoor berekend is om een gedeelte der troepen 12 en een ander 6 maanden onder de wapenen te houden. Om de miliciens 12 maanden onder de wapenen te houden, zou het cijfer klimmen tot ƒ 11,970,763, zoodat eene begrooting van 12 millioen geheel voldoende zou zijn, om in *al* de behoeften van het leger te voorzien. — De Min. treedt voorts in becijferingen, om andere stellingen van den heer VAN BOSSE te wederleggen, betrekkelijk de verhooging van de onvoorziene uitgaven.

De heer DULLERT had zich niet gevleid met eene zoo uitvoerige beantwoording van zijne oppervlakkige meening, gemit bij de algemeene discussiën. Hij moet nogtans handhaven de stelling, door hem, reeds vroeger geopperd; en hij betoogt, dat hij te regt den Min. had verweten verschil van opgave in de cijfers en verschil van gevoelen. Spr. herinnert wat in de zitting van 9 December 1852 was voorgevallen en leest voor hoe de Minister had verklaard, dat hij een goed *leger, waarop men in tijd van nood kon bouwen*, zou leveren voor ƒ 10,400,000, en zulks in strijd met het gevoelen van de heeren 's Gravesande en de Fremerij, die een hooger cijfer noodig achtten. Voorts treedt Spr. op zijne beurt in nieuwe becijferingen, om aan te toonen, dat het budget van Oorlog nog veel hooger zal moeten klimmen, en *dat* volgens den Minister *op den duur, voor gewone tijden*, 12 millioenen zullen worden gevorderd, waarin Spr. niet kan toestemmen.

Daar er nog vele sprekers ingeschreven zijn, stelt de Voorzitter voor, om de verdere discussie uit te stellen tot morgen ochtend ten 11 ure, waartoe wordt besloten.

De commissie voor de verzoekschriften brengt eenige rapporten uit, waarna de vergadering is gescheiden.

's Gravenhage, 13 December.

Z. M. heeft aan M. Weimar ten Cate, makelaar te Amsterdam, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der Guelphen-orde, 4de klasse, hem door Z. M. den Koning van Hanover geschonken.

Z. M. heeft den heer C. T. Quien, wiens diensttijd als lid der commissie voor de vaart op den Rhijn, te Amsterdam, met 31 December 1854 eindigt, voor die betrekking op nieuw benoemd, en aan J. Prins, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als 2de luit. bij de 3de comp. van het 2de bat. rustende schutterij in de prov. Noordholland.

De wets-ontwerpen tot aankoop van $2^1/_2$ of 3 percents nationale schuld ter vervanging der schatkistbiljetten in het depôt der muntbiletten aanwezig, en tot verhooging van het IXde hoofdstuk A der Staatsbegrooting voor 1854, door de regering in nadere overweging genomen zijnde, in verband met het daaromtrent vastgestelde voorloopig verslag der commissie van rapporteurs uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zoo heeft men zich genoopt gevonden, die beide voorstellen in één gewijzigd wetsontwerp te vereenigen.

Z. M. heeft aan den verdienstelijken adjudant, onderofficier Exel, constructeur der artillerie 1ste kl. te Naarden, een gouden horologie geschonken, ter belooning van de in zijne betrekking verrigte diensten.

Heden ochtend heeft er een buitengewone Ministerraad plaats gehad. Men zegt, dat niet enkel de Minister van Marine zou aftreden; maar dat er nog meerdere veranderingen in het personeel der Ministers zouden te wachten zijn.

* Men verneemt, dat Z. Exc. de vice-admiraal J. Enslie aan den Koning zijn ontslag heeft aangeboden uit zijne betrekking van Minister van Marine. Reeds heeft Z. Exc. daarvan mededeeling gedaan aan den raad van Ministers en eene tijdelijke begrooting, tot voorziening in den geregelden loop van zaken, in gereedheid gebragt, die spoedig aan de Staten-Generaal zal worden onderworpen.

Men spreekt er van, dat de heer Rochussen tijdelijk met de portefeuille van het Departement van Marine zou worden belast.

De Minister van Marine had in de zitting van de Tweede Kamer van 8 December jl. aan het slot zijner rede het volgende gezegd, hetgeen hij, na de afstemming van het hoofdstuk, heeft verwezenlijkt:

« De vurige begeerte om, tot mijne innige voldoening, maar meer nog tot welzijn van het Vaderland, te slagen in het *herstel* der onmisbare Marine, iets dat ik van den beginne af aan op het oog had, maar dat in een paar jaren niet *mogelijk* was, heeft mij eenmaal, ook bij de verandering van het kabinet, genoopt mijne plaats aan het hoofd van het Departement van Marine te behouden; beschouwende dat herstel meer als tot *mijne* roeping behoorende. Werd het mij echter onmogelijk gemaakt den ingeslagen weg te volgen, dan zoude het spoedig blijken, dat *dat voornamelijk*, en geene *kleingeestige gehechtheid aan rang of titel*, mij daartoe heeft bewogen, en ofschoon ik de gestadige verwisseling van het hoofd bij het Departement van Marine en de daarop gewoonlijk volgende verandering van systema, niet beter weet te vergelijken dan bij de slingeringen, die het zinkend vaartuig te rasser naar den afgrond voeren, zoude ik toch geen oogenblik aarzelen mij te verwijderen en de belangrijke taak over te geven aan hoofd en hand, die daarvoor bekwamer mogten worden geacht dan ik; liever dan tegen mijne overtuiging te handelen. »

De *New-York Tribune* zegt, dat het Amerikaansche gouvernement bedacht is op eene expeditie (*naval demonstration*) tegen Nederlandsch Indie.

De Fransche *Moniteur* deelt mede, dat Z. M. aan den heer P. Dupont, afgevaardigde, tot ridder van de orde der Eikenkroon heeft benoemd.

* Den 29 dezer zal voor het Prov. Geregtshof in Zuidholland worden behandeld de zaak van Cornelis Koning, beschuldigd van op 23 October 1854, onder de gemeente Loosduinen, aan zijn wettigen vader Arie Koning moedwillig met een mes eene wonde in de linkerborst te hebben toegebragt, waaraan de verwonde kort daarna is overleden, en alzoo van vadermoord.

* Gisteren heeft alhier in de R. K. Kerk St. Willebrordus eene plegtige dienst plaats gehad, waarbij is uitgevoerd een nieuw gecomponeerd requiem voor mannenkoor voor orgel met begeleiding van blaas-instrumenten, van den heer Joh. Verhulst, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, bijgestaan door de mannenkooren van de overige R. K. Kerken alhier. Deze uitvoering werd door den componist gedirigeerd. Zij heeft met veel kracht en juistheid plaats gehad en beantwoordde ten volle aan de verwachting.

* Het is met veel genoegen, dat men den liefhebbers der toonkunst kan aankondigen, dat mevrouw Julien van Gelder, eerste zangeres aan de groote opera te Parijs en Londen, eenige maanden alhier zal doorbrengen, en zich op concerten denkt te laten hooren.

In het belang der oudheidkunde wordt medegedeeld, dat de voorwerpen der oudheid, bijeenverzameld door wijlen den heer Willinge te Emmen (Drenthe), die tijdens het IXde landhuishoudkundige congres te Assen ten toon zijn gesteld en met regt eens ieders aandacht tot zich trokken, dezer dagen door eene commissie zijn aangekocht, ten behoeve van het op te rigten museum voor Drentsche antiquiteiten, waartoe HH. Staten dier provincie een subsidie hebben toegestaan. (*N. R. Ct.*)

Utrecht, 12 Dec. Gisteren is aan onze hoogeschool gepromoveerd tot doctor in de wis- en natuurkunde de heer J. Tip te Utrecht, na verdediging van zijne dissertatie over de electrische warmte en lichtverschijnselen, die door de rigting des strooms gewijzigd worden.

Vlijmen, 10 Dec. Het wassende water heeft den provincialen weg tusschen Vlijmingen en 's Bosch, in den [illegible] tusschen Brunen en Baardwijk wederom geinnundeerd [illegible] geregelde communicatie tusschen een groot deel der provincie onderling en met hare hoofdstad afgebroken. De nijvere en handeldrijvende stand vindt daarin veel bezwaren en nadeelen.

Het is een treurig verschijnsel, dat de landstreek, die, om de behoorlijke ontlasting van de Maas te bevorderen en verstoppingen en dijkbreuken op die rivier te voorkomen in der tijd (1766 en 1827,) met den overlaat, die zich tusschen Drunen en Baardwijk in het Oude Maasse ontlast. is bezwaard geworden, en jaarlijks, ten gerieve van anderen, met wateren overladen en gekweld wordt, benevens zoo vele andere onmeetbare oppervlakten grond, om denkbeeldige en gezochte bezwaren die den toets van het onpartijdige onderzoek niet konden doorstaan, zoo lang verstoken blijven van het eenige genoegzaam redmiddel « het uitwateringskanaal van Grave naar den Amer. »

< **Baardwijk**, 11 Dec. Heden morgen ontwaarde men in de Hervormde kerk alhier eene brandlucht. Bij onderzoek bleek dat werkelijk brand ontstaan was door het vuur in een der stoven. Gelukkig echter heeft zich de brand bij gebrek aan voedsel bepaald bij de stoven en eenige banken.

De schade is dan ook betrekkelijk gering.

— De armoede in dezen omtrek neemt door de duurte der levensmiddelen en gebrek aan werk onder den handwerkstand schrikbarend toe. Algemeen is men het eens dat nooit de winter onder zulke ongunstige omstandigheden als thans ingetreden is geworden. Het getal armen neemt van week tot week toe, en men hoort veel minder dan vroeger gewagen van liefdadige vereenigingen of commissiën met het doel om den nood der behoeftigen te verzachten. Men schijnt uitgeput te zijn.

Die toestand wordt zelfs voor den kostwinnenden burger komervol.

Per Telegraaf.

Parijs, 13 December. De *Moniteur* deelt eene depêche mede uit Bucharest van den 11den dezer, volgens welke Omar-Pacha naar Varna vertrokken was, waar de inscheping der 19 bataillons troepen, zoo goed als voltooid was. Een gedeelte derzelve was reeds in de Krim aangekomen.

Uit het kamp van Sebastopol dd. 7 dezer verneemt men dat aldaar vier Fransche regementen zijn aangekomen. De vesting was bijna geheel ingesloten; in het centrum der stad en aan de noordelijke zijde van de haai heeft eene groote beweging plaats gehad. De nieuwe belegeringsstukken waren nog niet in batterij gesteld.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 13 December 1854.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2^1/_2$	$59^1/_4$ $^3/_8$ $^5/_{16}$
Dito Certificat.	3	$70^1/_2$
Dito Dito	4	$88^{13}/_{16}$ 89
O. I. Leening.	4	
Amort. Syndic.	$3^1/_2$	
Hand.-Maats.	$4^1/_2$	
Belgie.		
Certificaten.	$2^1/_2$	
D° *Rothschild*	$2^1/_2$	
Frankrijk.		
Obligatiën	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	$18^3/_{16}$ $^4/_{16}$
Dito Buitenl.	3	$37^1/_4$ $^3/_4$
D° Binnenl. $^e/_m$.	3	$33^1/_{16}$ $^1/_4$
Bew. Sp. Com.		$5^7/_{16}$
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	3	$36^{13}/_{16}$ $^7/_8$
Dito uitgest	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	$99^7/_8$ $100^1/_8$
Dito 1828/1829	5	100
Cert. 1831/1833	5	
Dito Dito	$4^1/_2$	
Dito *Hope*	4	$75^1/_4$
Dito *Stieglitz*	5	
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito.	6	57 $^1/_4$
Polen.		
Obligatiën	4	
Oostenrijk.		
Metalliek	5	$63^1/_4$ $^3/_4$
Dito bet. Amst.	5	$73^1/_8$ $^1/_4$
Dito Nation.	5	
Dito 1847	$2^1/_2$	$32^1/_8$ $^1/_4$
Dito 1851/1852	$2^1/_2$	$32^1/_8$ $^1/_4$

Mexic., te Lond. 3 pct. $19\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; dito Onb. $19\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 66.

De beurs was heden in navolging der buitenl. markten zeer ongunstig gestemd. Meest alle fondsen blijven circa $^1/_4$ à $^3/_8$ lager. Alleenlijk Oostenrijksche hebben wederom eene gevoelige daling ondervonden, bedragende voor de 5pct. Met. ongeveer 1pct.

FRANKFORT, Dingsdag 12 Dec. Metalliek 5 pct. 67; Spanje binnenl. 3 pct. $33\frac{1}{2}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$.

LONDEN, Dingsdag 12 December. Consols op t. $91\frac{7}{8}$, 92; N. Mexic. 3 pct. $21\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; Sardinie 5 pct. $83\frac{1}{2}$; Spanje 3 pct. buit. 39; dito 1 pct. 19, $\frac{1}{4}$; dito Certific. $5\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; dito Passive $4\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $87\frac{1}{2}$; dito 5 pct. $96\frac{1}{2}$.

PARIJS, Dingsdag 12 December. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 96; dito 3 pct. 71.30; Sp. binn. 3 pct. 34; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$; O. Metall. $84\frac{1}{2}$.

WEENEN, Dingsdag 12 December. N. Metall. $83\frac{1}{2}$; N. Leen. $98\frac{1}{4}$; Nat. Leen. $87\frac{1}{4}$; Bankactien 1248; Lombarden 95; Zilver 25; Wissel op Londen 12.05; dito op Parijs 146.

225ste Nederlandsche Staats-Loterij.

3e LIJST. 1e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 1336 *f* 1250 en 2568 *f* 1000.

Advertentien.

Bij H. R. DE BREUK, te Leyden, komt van de Pers:

DE GRONDWAARHEDEN

DER

CHRISTELIJKE GODSDIENST:

Een huisboek voor den Beschaafden Stand,

NAAR HET HOOGDUITSCH VAN

HERMANN POMPPER,

MET EENE AANBEVELENDE VOORREDE VAN

D. CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE,

Predikant te Leyden,

Eerste Aflevering. — Prijs *f* 0.50.

Met nog 3 of 4 Afleveringen van denzelfden omvang zal dit Werk compleet zijn. Inteekenlijsten en eerste Afleveringen zijn *alom* voorhanden. (696)

Door DE GEBROEDERS ABRAHAMS, te Middelburg is uitgegeven en alom verkrijgbaar:

EENIGE BIJZONDERHEDEN

OMTRENT DE

Staats-instellingen van Engeland,

verzameld door H. J. B.

Prijs *f* —,90. (697)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, *gebruiken men voor hoofdpijnen, galziekten en gebrek aan spijsvertering.* Uittreksel uit eenen brief van den heer W. Folkes, chemist te Nyde bij Manchester, gedagteekend 10 Sept. 1853. Aan den Professor Holloway. »Mijnheer! Het is mij zeer aangenaam ter uwer kennis te brengen, dat uwe Zalf en Pillen aan velen in deze omstreken van groot nut zijn geweest. Een persoon in het bijzondere spreekt van uwe Pillen met de vleijendste bewoordingen. Sedert lang was hij onderhevig aan hevige hoofdpijnen, voortkomende uit gebrek aan spijsvertering; van dit ongemak konde hij niet herstellen, tot dat hij uwe voortreffelijke Pillen gebruikte, door middel van welke hij binnen kort eene volmaakte gezondheid herkreeg.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.30, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij J. M. VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam, bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht en bij J. STRAATMAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede in HOLLOWAY'S [illegible], en te New-York, 80 Maiden Lane. (698)

Bij JOHs. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel, is van de pers gekomen en alom verzonden:

SLAVEN en VRIJEN

ONDER

DE NEDERLANDSCHE WET;

door Dr. W. R. VAN HOËVELL.

2 Deelen, in gr. 8o. met platen à *f* 6.80.

De twijfel, dien velen trachten op te wekken, of de slavernij in SURINAME wel zóó hard en zóó wreed is, ten einde daardoor de zucht naar de emancipatie der slaven bij het Nederlandsche volk te temperen, zal door dit geschrift geheel worden weggenomen. In eenen vorm, die het voor het groote lezend publiek, vooral ook voor leesgezelschappen, uiterst geschikt en boeijend maakt, levert het een tafereel van het lijden en de ellende van veertig duizend onzer natuurgenooten in die Kolonie. (699)

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.